

US GAAP en convergentie met IFRS

Een overzicht van ontwikkelingen sinds Enron en Norwalk

Ralph ter Hoeven

SAMENVATTING In dit artikel worden de ontwikkelingen binnen US GAAP beschreven sinds het Enron-schandaal en de Norwalk-overeenkomst tussen de Amerikaanse Financial Accounting Standards Board (FASB) en de International Accounting Standards Board (IASB). Deze twee gebeurtenissen, die beide rond 2002 plaatsvonden, hebben grote invloed gehad op de structuur en de inhoud van US GAAP. In dit artikel worden deze invloeden beschreven en geanalyseerd waarbij nadrukkelijk de resultaten van de door de IASB en FASB gezamenlijk opgestarte convergentieprojecten worden besproken. Tevens wordt aandacht besteed aan de toekomst van US GAAP zoals blijkt uit publicaties van de Securities and Exchange Commission (SEC) mede in verband met het feit dat de Norwalk-overeenkomst zijn laatste fase ingaat. In dit laatste kader ga ik met name in op de vraag of en in hoeverre US GAAP vervangen zal worden door IFRS.

Mijn conclusie is dat het post-Enron *Codification and Simplification Project* de structuur van US GAAP aanmerkelijk heeft verbeterd maar dat de regels als zodanig niet per se meer op principes zijn gebaseerd. Op het vlak van de samenwerking met de IASB wordt geconcludeerd dat US GAAP niet vervangen zal worden door IFRS. Ook de zogenoemde 'condorsement'-benadering is een brug te ver gebleken. De FASB zal als volwaardige *standard setter* blijven fungeren en een eigenstandige koers blijven varen. De samenwerkingsovereenkomsten tussen de IASB en de FASB hebben niet geleid tot meer geconvergeerde regels. We zullen moeten leren leven met IFRS en US GAAP die op onderdelen sterk van elkaar (blijven) verschillen. Dat dit de vergelijkbaarheid bemoeilijkt tussen op IFRS en op US GAAP rapporterende ondernemingen behoeft geen betoog.

RELEVANTIE VOOR DE PRAKTIJK Dit artikel geeft een overzicht van de ontwikkelingen van en binnen US GAAP sinds het Enron-schandaal en geeft inzicht in het convergentieproject met de IASB en de toekomst van een mogelijk gezamenlijk (geconvergeerd) platform. Zolang US GAAP het verplichte platform blijft voor Amerikaanse bedrijven genoteerd aan de Amerikaanse beurzen, zullen veel professionals, ook in Europa, kennis moeten hebben van US GAAP en baat hebben bij een overzicht van ontwikkelingen en duidingen van en rond dit platform.

1 Inleiding

In 2001 werd de Amerikaanse samenleving met enkele grootschalige boekhoudschandalen geconfronteerd waarbij sprake was van ernstig misleidende jaarrekeninginformatie. Het dieptepunt betrof het boekhoudschandaal bij het in de zomer van 2001 gefailleerde Enron-concern (naar omzet gemeten de zevende onderneming van de VS in het jaar 2000) en in zijn kielzog het uiteenvallen van het tot de 'big 5' behorende accountantskantoor Arthur Andersen. Het vertrouwen in de integriteit van het ondernemingsbestuur en in die van het accountants- respectievelijk analistenberoep raakte ernstig beschadigd. Het antwoord van de Amerikaanse overheid volgde het patroon dat ook werd gevolgd na een vermaard boekhoudschandaal in de jaren 30 van de vorige eeuw¹. Nieuwe wetgeving moest ervoor zorgen dat het beschadigde vertrouwen weer werd hersteld. Amper negen maanden na de eerste desastreuze aankondiging van Enron omtrent de door haar verzwegen verliezen, tekende President Bush op 30 juli 2002 de Sarbanes-Oxley (SOx) Act die hij karakteriseerde als: "*the most far reaching reforms of American business practices since the time of Franklin Delano Roosevelt*"². De 66 pagina's en 11 titels tellende wet regelde een veelheid aan onderwerpen zoals de 'bestuursverklaringen' van de voorzitter van de Raad van Bestuur (CEO) en de financieel verantwoordelijke (CFO), de verplichting tot het instellen van een Audit Committee, de 'in control'-verklaring van bestuursleden, de oprichting van onafhankelijk toezicht op het accountantsberoep (PCAOB³) en het versterken van opsporings- en sanctiebevoegdheden van de SEC. Veel verwante maatregelen zijn inmiddels ook in de Europese Unie respectievelijk Nederland ingevoerd.

Er ontstond tevens na het Enron-schandaal kritiek op de rules-based structuur van US GAAP. Deze structuur zou teveel handvatten geven voor misbruik van managers ('circumventing the intention of the standard') en derhalve het herstel van het publieke vertrouwen in financiële markten in de weg staan⁴. Het wekt dan ook geen verwondering dat de SOx Act aandacht besteedt aan de vermeende nadelige werking van een rules-based US GAAP-structuur. In concreto wordt in Sectie 108(d)

van de Act aan de SEC opgedragen om een studie te verrichten naar de wenselijkheid van een op beginselen gebaseerd (principles-based) verslaggevingssysteem in de Verenigde Staten (VS). De uitkomsten van deze studie zal ik later in dit artikel bespreken.

De FASB heeft de kritiek op de US GAAP-structuur aangegrepen om in 2004 het “Simplification and Codification Project” op te starten. Het project is ontstaan naar aanleiding van een door de Financial Accounting Standards Advisory Council (FASAC)⁵ verstuurd enquête naar de achterban van de FASB waarin werd gevraagd om FASB-projecten te prioriteren. Uit deze enquête bleek dat het terugdringen van de standards overload een zeer hoge prioriteit kreeg. Deze standards overload werd breed gedefinieerd. Niet alleen de grote mate van de detail van de standaarden, maar ook de hoge mate van complexiteit (bv. SFAS 133⁶), de grote hoeveelheid overige guidance uit verschillende bronnen, de moeilijkheid in het vinden van de specifieke bronnen en de disclosure overload vielen onder de term standards overload. In dit artikel zal ik nader ingaan op de uitkomsten van dit project en de veranderingen binnen de structuur van US GAAP die als gevolg van dit project tot stand zijn gebracht.

Een andere belangrijke ontwikkeling die rond het Enron-debacle plaatsvond was de overeenkomst tot intensivering van samenwerking tussen de destijds net opgerichte IASB en de FASB die in Norwalk (vestigingsplaats van de FASB) in 2002 werd gesloten. Deze bilaterale overeenkomst had ten doel om belangrijke verschillen tussen de GAAPs te elimineren en samen te werken op de belangrijkste projecten ter ontwikkeling van nieuwe standaarden. Het is interessant na te gaan in hoeverre de doelen van de Norwalk-overeenkomst zijn bereikt nu de bilaterale samenwerking tussen de IASB en de FASB met de afronding van het laatst resterende project (leases) zijn laatste fase ingaat.

Dit artikel is verder als volgt gestructureerd. In paragraaf 2 ga ik in op de uitkomsten van het SOx-onderzoek naar de rules-based structuur van US GAAP en in paragraaf 3 worden de vervolgacties van de FASB beschreven. In paragraaf 4 zullen de vruchten van de Norwalk-overeenkomst aan de orde worden gesteld, waarna in paragraaf 5 de toekomst van US GAAP wordt besproken aan de hand van publicaties van de SEC. Het artikel wordt afgesloten met conclusies en een nabeschuiving.

2 SOx-studie naar rules-based structuur van US GAAP

Zoals aangegeven in de inleiding werd in Sectie 108(d) van de SOx-Act expliciet aan de SEC opgedragen om

een studie te verrichten naar de wenselijkheid van een op beginselen gebaseerd verslaggevingssysteem in de Verenigde Staten. In deze Sectie 108(d) worden tevens een viertal concrete subvraagstellingen aan de SEC meegegeven. De SEC heeft zich aan de in de Act genoemde deadline van een jaar gehouden en haar staf publiceerde in juli 2003 de uitkomsten van deze studie⁷. In het rapport wordt aan de US-regelgevers (dus met name de FASB) aanbevolen om meer dan voorheen op consistente wijze standaarden te ontwikkelen die gebaseerd zijn op beginselen of doelstellingen (principles-based or objectives-oriented). Dergelijke standaarden hebben volgens de SEC-staf de volgende kenmerken:

- ze moeten gebaseerd zijn op een verbeterd en consistent toegepast Conceptual Framework;
- ze moeten duidelijk de doelstelling (objective) van de accounting-standaard weergeven;
- ze moeten voldoende detail en structuur bevatten zodat de standaard op een consistente wijze kan worden toegepast in de praktijk;
- uitzonderingen op regels moeten tot een minimum worden beperkt;
- het gebruik van concrete percentages in de standaarden (“bright-lines”) moet worden vermeden; deze percentages kunnen volgens de SEC ertoe leiden dat naar de letter gesproken aan de regels wordt voldaan maar dat er niet wordt gehandeld naar de geest van de standaard.

De SEC-staf maakt verder onderscheid tussen een principles-only en een principles-based standard. Een louter op beginselen gebaseerde standaard is volgens de SEC ongewenst omdat er dan te weinig richting wordt gegeven aan de professionele oordeelsvorming van de verschaffer en de accountant. De SEC zoekt derhalve naar een balans tussen een rules-based en een principles-only standard en benadrukt in dit uit 2003 daterend rapport dat de optimale balans in US GAAP noch in IFRS te vinden is. De Norwalk-overeenkomst geeft volgens de SEC kansen om gezamenlijk naar deze balans op zoek te gaan en ook op dat vlak eenheid na te streven.

Verder acht de SEC-staf het van belang dat US GAAP slechts door één regelgever wordt ontwikkeld. Aan deze aanbeveling was reeds door het SEC-bestuur gehoor gegeven. Op 25 april 2003 en op grond van Sectie 108b van de SOx Act besloot het bestuur van de SEC dat de FASB voldoet aan de in deze Sectie opgenomen vereisten van een “standard setting body capable of improving the accuracy and effectiveness of financial reporting and the protection of investors under the securities laws”⁸. Op de vraag of de FASB deze status behoudt respectievelijk op termijn wordt vervangen door de IASB, kom ik later terug.

De SEC-staf gaf verder aan dat de structuur van US GAAP moest worden verbeterd, vooral met betrekking tot het onderscheid tussen authoritative en non-authoritative guidance; met andere woorden: welke regels behoren nu formeel tot het verplicht toe te passen deel van US GAAP? En volgens de SEC-staf zou ook een Conceptual Framework tot de authoritative guidance moeten behoren. Tot slot zou de toegankelijkheid van US GAAP moeten worden verbeterd. Hier lag een uitdagende taak voor de FASB waarop ik hiernavolgend zal ingaan.

3 Simplification and Codification Project en de Accounting Standards Codificatie

Zoals in de inleiding is aangegeven is dit project voortgekomen uit de wensen van de achterban van de FASB om de 'standards overload' in brede zin terug te dringen. De uitkomsten van de in de inleiding genoemde enquête brachten verschillende elementen van deze 'standards overload' naar voren. Zo geven de respondenten aan dat de mate van detail en de moeilijkheidsgraad van de standaarden waren toegenomen, dat de hoeveelheid 'aanvullende guidance' van bijvoorbeeld de SEC, EITF⁹ en de AcSEC¹⁰ was toegenomen, dat het moeilijk was om relevante regels over een bepaald onderwerp te vinden en dat teveel eisen werden gesteld aan de toelichting op de jaarrekening ('disclosure overload'). Daarbij moet worden opgemerkt dat US GAAP bestond uit verschillende 'levels', A tot en met D, die werden opgesteld door verschillende regelgevers FASB, SEC, EITF en de AcSEC. Het totaal besloeg vele duizenden pagina's (zie verder Ter Hoeven, 2004).

De eerste output van het Simplification and Codification Project is een Proposal van de FASB getiteld: Principles Based Approach to US Standard Setting, die al in oktober 2002 werd uitgebracht, dus nog voor de publicatie van de hiervoor genoemde SEC-studie. In dit discussiedocument wordt toegegeven dat US GAAP de bovenstaande standards-overload-kenmerken in zich draagt. Er zou moeten worden toegewerkt naar een meer op principes (beginselen) gebaseerde benadering die de kwaliteit en de transparantie van US GAAP zouden kunnen verhogen. Tevens zou dit proces moeten leiden tot een betere aansluiting met de op beginselen gebaseerde IASB-regels. De constatering van de SEC werden verder ook al in dit rapport genoemd. De veelheid van bronnen maakte zoeken binnen US GAAP lastig mede vanwege de complexe gelaagdheid van US GAAP. Er was veel reden om de structuur van US GAAP te vereenvoudigen.

Na een aantal inleidende werkzaamheden gedurende 2002 en 2003 werd in 2004 het Simplification and Codification Project geïntensiveerd door samenwerking met de AICPA en de SEC. Het project werd omgedoopt

in de *Codification & Retrieval Project* om aan te geven dat de structuur en vindbaarheid van onderwerpen binnen US GAAP centraal moest staan. Per onderwerp zou een geïnteresseerde snel en eenvoudig de relevante regels binnen US GAAP moeten kunnen vinden. Tevens werd het GAAP *Hierarchy* Project gestart ten einde de gezaghebbende delen waaruit US GAAP moest bestaan te benoemen. Op 1 juli 2009 werden de projecten afgerond met de publicatie van *FASB Statement No. 168, The FASB Accounting Standards Codification and the Hierarchy of Generally Accepted Accounting Principles* (SFAS 168). Het bijzondere van deze standaard is dat de gehele toenmalige bestaande US GAAP werd ingetrokken en werd vervangen door een nieuwe structuur met als basis 90 hoofdstukken bestaande uit de belangrijkste onderwerpen (*Topics*). Vervolgens verdeelt SFAS 168 de als 'authoritative' bestempelde regels van US GAAP¹¹ over deze 90 onderwerpen. Hierdoor ontstaat een nieuwe codificatie van accounting standards zonder dat daarmee de inhoud van US GAAP werd veranderd. Wel werd de GAAP-hiërarchie vastgesteld door de eenvoudige bepaling dat alleen de regels die zijn toegewezen aan de 90 accounting topics tot US GAAP behoren. Alle andere regels worden als 'non-authoritative' bestempeld. Daarmee is het onderscheid in de levels A tot en met D eveneens komen te vervallen. De nieuwe Accounting Standards Codification (ASC) werd effectief verklaard voor interimperiodes en boekjaren eindigend na 15 september 2009.

Min of meer als service voor de beursgenoteerde ondernemingen zijn aan de ASC ook nog de SEC-regels toegevoegd voor zover deze relevant zijn voor de inhoud van de jaarrekening en het jaarverslag.

De inhoud van de ASC wordt aangepast door middel van door de FASB uitgegeven *Accounting Standards Updates* (ASUs). Een ASU is een tijdelijk document dat aangeeft waarom een voorstel tot aanpassing is gemaakt (i), de inhoud van de aanpassing van de ASC (ii) en de overwegingen die bij de aanpassingen een rol hebben gespeeld (iii). Een ASU kan onder meer zijn voorafgegaan door een project van de FASB, de FASB-staf, door een EITF-consensus¹² of door aanvullende SEC-regels. Doordat slechts de FASB een ASU kan goedkeuren en uitvaardigen en slechts een ASU de inhoud van de ASC kan veranderen, wordt de logica en de structuur van de ASC gewaarborgd. Tevens geldt de FASB als enige bevoegde tot het veranderen van de ASC en daarmee (gezaghebbend) US GAAP. In het vervolg van dit artikel zal de inhoud van de ASC worden aangeduid als US GAAP. Vanaf 1 juli 2009 tot het schrijven van dit artikel (maart 2014) zijn 71 ASUs gepubliceerd. Gemiddeld ruim een ASU per maand waarbij het jaar 2010 de kroon spande met 29 ASUs. Van het totaal van 71 ASUs zijn er 26 voorbereid door de EITF en 8 afkomstig van de SEC¹³. Sinds kort kan ook de Private Company

Council (PCC) voorstellen aandragen tot veranderingen binnen US GAAP. De PCC richt zich op de verslaggeving van niet-beursgenoteerde ondernemingen. Veranderingen in de ASC voortkomend uit de PCC hebben dan ook alleen betrekking op dit type ondernemingen. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat US GAAP feitelijk uit twee delen komt te bestaan: een platform voor beursgenoteerde ondernemingen respectievelijk voor private ondernemingen. Het werk van de PCC heeft tot nu toe tot twee ASUs geleid¹⁴.

Het is goed te bedenken dat de ASC vooral een nieuwe structuur betreft. Wat inhoud betreft is er weinig veranderd. Naar mijn mening is het *rules-based* karakter nog steeds aanwezig in US GAAP. Als voorbeeld mag dienen het hoofdstuk over leases waarin ook de zogenoemde ‘bright lines’ aanwezig zijn. Zo telt *ASC 840 Leases* in de papieren versie van de ASC 181 pagina’s terwijl in het gezaghebbend gedeelte van IFRS (IASB, 2013a) het hoofdstuk over leases (IAS 17 en verwante interpretaties) 35 pagina’s in beslag neemt. Ook de ‘bright lines’ van 90% (contante waarde van de leaseverplichtingen ten opzichte van de economische levensuur van het lease-actief) respectievelijk 75% (leasetermijn ten opzichte van economische levensduur) zijn nog steeds niet aangepast¹⁵. Verder valt op dat wat binnen IFRS ‘accompanying documents’ wordt genoemd (IASB, 2013b), derhalve niet onderdeel zijnde van de ‘requirements’ (IASB, 2014a), binnen de ASC wel degelijk onderdeel zijn van het verplicht kader. Ik wijs hierbij vooral op de ‘implementation guidance’ en de voorbeelden¹⁶. Ook de omvang van US GAAP is nog steeds indrukwekkend, ook vergeleken met IFRS. Ik verwijs naar tabel 1:

Tabel 1 Hoofddeling Accounting Standards Codification (FASB, 2013), inclusief aantal pagina’s.

Onderwerp	ASC referentie	Aantal pagina’s
General Principles	ASC 105	10
Presentation	ASC 205-280	576
Assets	ASC 305-360	673
Liabilities	ASC 405-480	461
Equity	ASC 505	82
Revenue	ASC 605	233
Expenses	ASC 705-740	899
Broad Transactions	ASC 805-860	1.616
Industry (32 distinct industries)	ASC 905-995	2.664
<i>Totaal</i>		<i>7.214</i>

Bovenstaande tabel maakt nog eens duidelijk hoe omvangrijk US GAAP is vergeleken met IFRS die (het Conceptual Framework niet meegerekend) een omvang heeft van 1306 pagina’s. Meer dan een derde (36%) van

US GAAP bestaat uit regels bestemd voor specifieke bedrijfstakken. Omvangrijke subsecties daarbinnen betreffen *Oil and Gas Industry* (148 pagina’s), *Insurance Companies* (358 pagina’s), *Investment Companies* (344 pagina’s) en *Not-for-Profit Entities* (404 pagina’s). Afgezien van pensioenfondsen (IAS 26), *agriculture* (IAS 41) en de bescheiden ‘interimstandaarden’ IFRS 4 (*Insurance Contracts*) en IFRS 6 (extractieve industrie), onderscheidt IFRS geen bedrijfstakgerelateerde regelgeving. Dit acht ik een belangrijk verschil tussen IFRS en US GAAP en bemoeilijkt uiteraard de adoptie van IFRS binnen de Verenigde Staten.

Onder ‘Broad Transactions’ wordt in de ASC een veertiental onderwerpen onderscheiden die onderling verschillend van aard zijn en het beste als een overige categorie kunnen worden bestempeld. Omvangrijke onderwerpen daarbinnen zijn: consolidatie (246 pagina’s), derivaten en hedging (500 pagina’s), business combinations (148 pagina’s) en het eerder genoemde onderwerp leasing (181 pagina’s).

Tevens merk ik op dat het Conceptual Framework (FASB Concept Statements) geen onderdeel is van de ASC. Het wordt in ASC 105-10-05-3 als *non-authoritative* bestempeld en opgenomen in een rijtje waarin ook de bestaande verslaggevingspraktijk, IFRS en wetenschappelijke artikelen worden genoemd. Daarmee is de positie van het *US Conceptual Framework* niet veranderd sinds Enron (destijds level E¹⁷) en heeft daarmee een lagere status dan het *Conceptual Framework* binnen IFRS. IAS 8 paragraaf 11 geeft immers het *Conceptual Framework* een bepaalde status in het geval dat een transactie of gebeurtenis niet door een specifieke IFRS wordt gedekt.

Het rules-based karakter wordt verder versterkt door de EITF van de FASB die aanvullende regels opstelt voor situaties waarvoor geen specifieke regels bestaan. De EITF is aanzienlijk productiever dan de interpretatiecommissie van de IASB (IFRS IC). Zo heeft het werk van de EITF vanaf juli 2009 tot 26 substantiële aanpassingen in de ASC geleid. In dezelfde periode zijn er drie IFRICs (IFRIC 19-21) gepubliceerd. Als voorbeeld van de specificiteit van een EITF-uitspraak geef ik hierna de volledige titel van ASU 2013-05: “*Foreign Currency Matters (Topic 830): Parent’s Accounting for the Cumulative Translation Adjustment upon Derecognition of Certain Subsidiaries or Groups of Assets within a Foreign Entity or of an Investment in a Foreign Entity (a consensus of the FASB Emerging Issues Task Force)*”. Met de publicatie van dergelijke ASUs wordt het principles-based karakter van een platform verzwakt en die van het toepassen van een specifieke regel (*rules-based*) versterkt.

Tussenbeschouwing

Zien we terug op de aanbevelingen van de SEC naar aan-

leiding van SOx en de uitkomsten van de FASB-enquête in 2002, dan kan geconstateerd worden dat veel aspecten van de 'standards overload' niet daadwerkelijk zijn aangepakt in het afgelopen decennium. Ook al zijn de regels verdeeld over onderwerpen en subonderwerpen: het zijn er nog altijd 'heel veel' waardoor de kans op het 'missen' van specifieke regels blijft bestaan. Ook de *disclosure overload* is niet aangepakt hoewel de FASB sinds 2009 wel een project heeft opgestart om deze *overload* terug te dringen maar tot concrete resultaten heeft dit nog niet geleid. Het is verder opmerkelijk dat aanvullende regels zoals '*implementation guidance*' en voorbeelden in de ASC zijn opgenomen en daarmee formeel onderdeel zijn van US GAAP. Op dit vlak heeft de IASB andere keuzes gemaakt door '*requirements*' nadrukkelijk af te zonderen van '*accompanying documents*'. Tot slot merk ik op dat een wezenlijk verschil tussen US GAAP en IFRS bestaat uit de grote omvang van bedrijfstakgerelateerde regels in het eerstgenoemde platform.

4 Norwalk Agreement en convergentieresultaten

De FASB is al lange tijd actief betrokken bij de ontwikkeling van internationale accounting standaarden. Zo heeft de FASB vanaf 1988 de IASC¹⁸-vergaderingen als *observer* bijgewoond en is zij sinds die tijd intensief betrokken geweest bij verschillende IASC-projecten. In 1991 verkondigde de FASB voor het eerst dat hij de IASC beschouwde als de internationale standardsetter (Ter Hoeven, 2004). De samenwerking met de IASB is in oktober 2002 nader bekrachtigd in de zogenoemde *Norwalk-Agreement*. In dit *Memorandum of Understanding* (MoU 2002) tussen de IASB en de FASB besluiten beide organen om hun huidige standaarden zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten en om in de toekomst nauwer met elkaar samen te werken om de vergelijkbaarheid tussen de standaarden te kunnen waarborgen. Op 27 februari 2006 werd het Norwalk 2002 MoU opnieuw bekrachtigd met een MoU genaamd '*A Roadmap for Convergence between IFRSs and US GAAP 2006-2008*' (MoU 2006). Te bereiken doelen en prioriteiten werden opnieuw geformuleerd. Besloten werd om voor standaarden die significant verbeterd moesten worden nieuwe gezamenlijke projecten op te starten. Dit werd beter geacht dan louter de eliminatie van bestaande verschillen. In september 2008 en november 2009 brachten de IASB en de FASB gezamenlijk persberichten¹⁹ uit waarin de voortgang van de MoU-projecten werd besproken en wederom nieuwe prioriteiten werden gesteld. Het 2009-rapport stond nadrukkelijk in het teken van de kredietcrisis en de verbeteringen die de IASB en de FASB in de standaarden over financiële instrumenten en consolidatie wilden doorvoeren. Daarin werden ook beloften gedaan aan de G20 die in het kader van de kredietcrisis de Boards opdroeg verbeterde en gelijklopende (geconvergeerde) standaarden te ontwikkelen.

Inmiddels is de bilaterale samenwerking (op het lease-project na) beëindigd en werkt de IASB op een multilaterale basis samen met een twaalfstal nationale regionale regelgevers in het Accounting Standard Setters Advisory Forum (ASAF) dat sinds maart 2013 bestaat. In het ASAF zitten twaalf vertegenwoordigers van regelgevers afkomstig uit de diverse regio's in de wereld. De FASB is ook vertegenwoordigd in dit orgaan en heeft tot nu toe zijn voorzitter afgevaardigd.

Dit alles doet de vraag rijzen wat '10 jaar Norwalk' heeft gebracht. Zijn de verschillen verkleind en is progressie geboekt op belangrijke lopende projecten? Pacter (2013) concludeert mijns inziens terecht dat de resultaten gemengd zijn. In sommige standaarden werden verschillen daadwerkelijk geëlimineerd en werd de kwaliteit van de standaarden verhoogd, op andere gebieden kwamen de Boards simpelweg niet tot overeenstemming of werd slechts gedeeltelijke overeenstemming bereikt.

In de volgende tabel vat ik de belangrijkste projecten uit hoofde van de samenwerkingsovereenkomsten (MoUs) samen.

Op basis van de bovenstaande tabel trek ik de volgende conclusies:

- De aan de kredietcrisis gelieerde projecten zijn doorgaans niets succesvol gebleken in termen van convergentieresultaat; dit ondanks beloften aan de G20²³. Opmerkelijk is dat zelfs eerdere overeenstemmingen tussen de Boards (met betrekking tot *impairment* respectievelijk *saldering*) later weer ongedaan zijn gemaakt. Naar mijn mening heeft vooral de FASB zich hieraan schuldig gemaakt;
- De gevolgen van het ontbreken van consensus lijken te worden opgelost via de toelichting op de primaire overzichten in de jaarrekening, namelijk door het opleggen van extra toelichtingsvereisten (*consolidatie*, *saldering*, *derecognition*);
- Convergentiesuccessen lijken vooral in het begin van de samenwerkingsperiode te zijn behaald vooral op die gebieden waarin reeds US GAAP-regels bestonden waarop vervolgens een nieuwe IFRS-standaard is gebaseerd;
- Van de grote projecten van de afgelopen jaren, zijnde: omzetverantwoording, leases, financiële instrumenten en insurance, lijkt alleen omzetverantwoording te leiden tot nagenoeg geconvergeerde standaarden. Een teleurstellend resultaat.

5 Beslissingen SEC ten aanzien van toepassing van IFRS in de Verenigde Staten

Op grond van geldend effectenrecht in Verenigde Staten is de SEC de instantie die bepaalt welke organisatie bevoegd is verslaggevingsstandaarden uit te vaardigen waaraan beursgenoteerde ondernemingen in de

Tabel 2 Samenvatting van de belangrijkste projecten uit hoofde van de samenwerkingsovereenkomsten tussen de IASB en de FASB vanaf Norwalk, 2002

Project/Aanleiding	Periode	FASB/IASB acties	Convergentieresultaat
Business combinations (MoU 2002; MoU 2006)	2002-2008	Nieuwe standaarden (SFAS 141/IFRS 3) werden gepubliceerd en later aangepast.	Succesvol. Wel is er een verschil met betrekking tot waardering goodwill bij aanwezigheid minderheidsbelang. FASB eist full goodwill methode ²⁰ ; bij IFRS is deze toegestaan maar niet verplicht.
Discontinued operations (MoU 2002)	2002-2004	Nieuwe standaarden (SFAS 144/IFRS 5) werden gepubliceerd.	Succesvol.
Segmentatie (MoU 2002)	2004-2006	IFRS 8 (2006) gepubliceerd; gebaseerd op de eerder gepubliceerde SFAS 131.	Succesvol; IFRS 8 is op kleine verschillen na geënt op US GAAP.
Fair value measurement (MoU 2002)	2005-2011	De IASB publiceerde IFRS 13 in mei 2011. Sterk geënt op SFAS 157 (gepubliceerd in september 2006).	Succesvol; feitelijk niet de uitkomst van een gezamenlijk project (zie hiernaast) ²¹ .
Consolidatie, inclusief special purpose entities (SPEs) (MoU 2009/kredietcrisis)	2009-2011	IASB publiceerde IFRS 10. FASB was het niet eens met de control-definitie en haakte af in dit project.	Geen convergentie met betrekking tot de control-definitie. Wel convergentie met betrekking tot toelichting van niet-geconsolideerde SPEs (disclosures).
Derecognition financial assets and liabilities (MoU 2009/kredietcrisis)	2009-2011	Gezamenlijke Exposure Draft (ED) gepubliceerd. De Boards kwamen echter niet tot overeenstemming.	Geen succes in <i>derecognition</i> -grondslagen. Wel grotendeels gelijke toelichtingsvereisten.
Financial Instruments, saldering (kredietcrisis)	2009-2011	Gezamenlijke ED gepubliceerd. De Boards kwamen echter niet tot overeenstemming.	Geen succes. De IASB heeft extra toelichtingsvereisten gepubliceerd om vergelijking met US GAAP mogelijk te maken.
Financial Instruments, Hedging (MoU 2009/kredietcrisis)	2009-2013	IASB heeft in 2013 IFRS 9 Hedge Accounting gepubliceerd. De FASB heeft in 2011 een Discussion Paper (DP) gepubliceerd waarin reactie werd gevraagd op toenmalige IASB-voorstellen.	Geen succes. De samenwerking op dit project is nooit van de grond gekomen. IFRS 9 vergroot de verschillen op gebied van hedge-accounting tussen IFRS en US GAAP.
Omzetverantwoording (MoU 2006)	2006-heden	Gezamenlijk een DP (2008) en EDs gepubliceerd. Definitieve standaarden worden eerste halfjaar 2014 gepubliceerd ²² .	Succesvol. Er zijn slechts kleine verschillen tussen de standaarden.
Leases (MoU 2006)	2007-heden	FASB en IASB hebben gezamenlijk DP en EDs uitgebracht. Belangrijke beslissingen moeten nog worden genomen.	Nog niet zeker. Op basis van de gezamenlijke januari 2014 vergadering van de Boards lijkt convergentie niet waarschijnlijk.
Financial Instruments, Classificatie en waardering (MoU 2009/kredietcrisis)	2008-heden	IASB publiceerde in 2009 reeds een IFRS 9-hoofdstuk en besloot in 2011 opnieuw om IFRS 9 aan te passen. FASB publiceerde eigen voorstellen in 2009. FASB heeft (de facto) in januari 2014 besloten met het gezamenlijke project te stoppen en slechts 'targeted improvements' in US GAAP door te voeren.	Geen succes. Eerdere overeenstemmingen tussen de Boards zijn door besluit FASB om zich terug te trekken uit het project teniet gedaan.
Insurance contracts (MoU 2008/kredietcrisis)	2008-heden	FASB en IASB zijn vanaf oktober 2008 gaan samenwerken onder druk van kredietcrisis. EDs zijn gezamenlijk gepubliceerd (2010/2013). FASB heeft in februari 2014 besloten met het gezamenlijke project te stoppen en slechts 'targeted improvements' in bestaand US GAAP door te voeren.	Geen succes. FASB gaat niet verder met gezamenlijk project maar keert terug naar bestaand US GAAP en richt zich op verbeteringen in dit platform.
Financial Instruments, Impairment of assets (MoU 2009/kredietcrisis)	2009-heden	Wel overeenstemming over adoptie van een expected loss model in plaats van incurred loss model maar <i>geen</i> overeenstemming over uitwerking van dit model.	Geen succes. US GAAP leidt tot eerdere verwerking van verwachte kredietverliezen.

VS moeten voldoen. Zoals in de inleiding aangegeven heeft de SEC op 25 april 2003 bevestigd dat de FASB voldoet aan de in de SOx-act gestelde kwaliteitseisen²⁴. Theoretisch had de SEC ook voor de IASB (en daarmee voor IFRS) kunnen kiezen maar de SEC-staf was in haar studie naar aanleiding van SOx duidelijk dat geldend US GAAP de voorkeur had boven IFRS getuige

het volgende citaat: *“In the staff’s view, US GAAP, despite being the historical product of a mixture of standard setting approaches, constitutes the most complete and well developed set of accounting standards in the world”*. Verder moet worden beseft dat de IASB in deze tijd nog maar een jonge organisatie was waaraan de Amerikaanse politiek niet zomaar macht zou overdragen.

Hoe dan ook, in 2007 boekte de IASB een eclatant succes in de VS. In december van dat jaar besloot de SEC dat niet-Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen ('foreign filers') IFRS mochten toepassen zonder dat aanvullende US GAAP-overzichten (reconciliaties naar US GAAP)²⁵ hoefden te worden verstrekt. Wel dient beseft te worden dat dit besluit op hoog politiek niveau is voorbereid. Op 30 april 2007 sloten toenmalig president George W. Bush, bondskanselier Merkel en EC-voorzitter Barroso een wilsovereenkomst om 'elkaars standaarden' op 'elkaars beurzen' te erkennen. Ook US GAAP is uit dien hoofde toegestaan als standaard op de Europese beurzen (dus zonder reconciliatie naar IFRS). Saillant detail is nog wel dat de SEC beursondernemingen alleen toestaat niet te reconcileren naar US GAAP als IFRS *as published by the IASB* wordt gebruikt. Europese ondernemingen dienen IFRS *as endorsed by the EU* te gebruiken. Op dit moment zijn beide 'sets IFRS' nog verenigbaar maar vanaf het moment dat er verschillen gaan ontstaan zullen Europese ondernemingen met een beursnotering in de VS ook moeten rapporteren op IFRS *as published by the IASB* (om aan de SEC eisen te voldoen) of andermaal moeten reconciliëren naar US GAAP.

Eveneens in 2007 publiceerde de SEC een rapport waarin commentaar werd gevraagd op het voorstel om de toepassing van IFRS door Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen (*domestic filers*) op vrijwillige basis mogelijk te maken (SEC, 2007). In augustus 2008 (net voor de val van Lehman) bracht de SEC een voorstel uit voor een *IFRS US GAAP convergence roadmap*. Het plan hield in dat alle beursgenoteerde US-ondernemingen in de periode 2014-2016 zouden moeten overgaan op IFRS²⁶. Achteraf kan geconstateerd worden dat het jaar vóór de kredietcrisis (ingaaude september 2008) het jubeljaar was voor de IASB als het gaat om (verwachtingen omtrent) toepassing van IFRS in de VS.

De kredietcrisis gooide echter roet in het eten. Verslaggevingsstandaarden kregen het verwijt de kredietcrisis te hebben verergerd en moesten op korte termijn worden aangepast. Als illustratie geldt dat een wijziging in IAS 39 onder druk van de EU binnen drie weken door de IASB doorgevoerd werd en binnen een dag goedgekeurd werd door de Europese Commissie (Ter Hoeven en Bout, 2009). De onafhankelijkheid van de IASB kwam door deze actie ernstig in het geding. Daarbij drong het belang van *accounting standards* nadrukkelijk door bij politici, toezichthouders en beleidsmakers. Was het verstandig macht over te dragen aan een orgaan buiten de VS die zich zo laat beïnvloeden door de EU op een dergelijk belangrijk gebied? In een rapport gepubliceerd in februari 2010 (SEC, 2010) droeg het SEC-bestuur haar staf op om te onderzoeken of toepassing van IFRS wel in het belang is van beleggers en

markten in de VS.²⁷ Er werd ten opzichte van de *IFRS US GAAP convergence roadmap* van augustus 2008 aanzienlijk meer terughoudendheid aan de dag gelegd. Er werd ook niet meer gesproken over overgang naar (adoptie van) IFRS maar over convergentie van US GAAP met IFRS²⁸. De staf moest eerst zorgvuldig onderzoek doen naar de voor- en nadelen van toepassing van IFRS.

Het resultaat van dit onderzoek publiceerde de staf van de SEC op 13 juli 2012 door middel van een zogenaamd *final report* (SEC, 2012). Dit definitieve rapport van de SEC-staf telt maar liefst 127 pagina's maar bevat geen concrete aanbeveling aan het SEC-bestuur hoe om te gaan met IFRS in de toekomst. Er wordt geen tijdspad benoemd en er worden geen concrete stappen aangegeven hoe verder te gaan met IFRS. Het rapport analyseert en beschrijft voornamelijk de van de achterban ontvangen reacties en citeert hun bezwaren. Kenmerkend zijn de laatste 45 pagina's van het rapport waarin problemen worden opgesomd die IFRS zou kunnen veroorzaken; problemen die kunnen ontstaan in de binnenlandse rechtsverhoudingen (civiele contracten, belastingen e.d.); problemen bij ondernemingen die over moeten gaan op IFRS (kosten van conversie); problemen bij de scholing van professionals en problemen ten aanzien van de deskundigheid van accountants. Er zijn nauwelijks referenties te vinden die iets zeggen over de *voordelen* van het overgaan op IFRS. Of over de wijze waarin deze obstakels door andere landen, waaronder de landen van de Europese Unie waarin destijds 7000 ondernemingen zijn overgestapt op IFRS, zijn overwonnen. Geconstateerd kan worden dat de SEC-staf het niet aan heeft gedurfd om met IFRS verder te gaan. Feitelijk wordt aan het SEC-bestuur geen handvatten gegeven om ook maar enige concrete beslissing te nemen omtrent IFRS. Twee factoren spelen mijns inziens in deze houding van de SEC-staf een belangrijke rol.

In de eerste plaats acht de SEC-staf de IASB kennelijk nog te onvolwassen om overheidsmacht aan over te dragen. Hierbij dient bedacht te worden dat het overdragen van soevereiniteit geen populair thema is en al in het geheel niet in het verkiezingsjaar 2012. De SEC-staf maakt de afweging of deze overdracht de belangen van de Amerikaanse beleggers dient en komt tot een keuze dat dit niet wenselijk is. In het rapport zijn veel verwijzingen opgenomen naar de onafhankelijkheid en 'governance' van de IASB. Ik citeer: "*an important element for a set of high-quality global accounting standards is whether the accounting standard setter's funding and governance structure support the independent development of accounting standards for the ultimate benefit of investors.*" (SEC, 2012, p. 34). Wat deze financiering betreft acht de SEC-staf het zorgelijk dat er een afhankelijkheid is

van de grote accountantsorganisaties. Wat standard setting betreft is de SEC-staf ontevreden over de wijze waarop de IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) urgente onderwerpen adresseert. De productiviteit van de IFRS IC staat zoals eerder aangegeven in schril contrast met die van de EITF.

In de tweede plaats zijn *accounting standards* als economisch relevante factor tijdens de kredietcrisis naar voren gekomen. Zelfs de G20 heeft regelmatig het onderwerp *accounting standards* op de agenda gehad en daarover aanbevelingen verstrekt. De reden is de (vermeende) rol die *accounting standards* spelen in de stabiliteit van de wereldwijde financiële sector. Als voorbeeld dienen de discussies over fair value in inactieve markten en het in een (te) laat stadium moeten nemen van kredietverliezen in een al neergaande economie. Met andere woorden, partijen (met name in de financiële sector) hebben belang bij de uitkomst van dit proces en meer specifiek bij het behoud van US GAAP. Zo is bekend dat US GAAP (veel) gunstiger uitwerkt voor de (balans)solvabiliteit vergeleken met IFRS. Dit komt vooral doordat US GAAP soepeler salderingsvoorschriften bevat die de balans aanzienlijk verkorten vergeleken met IFRS. Overigens was dit ook een van de redenen van het mislukken van het *offsetting project* (zie tabel 2 onder 'saldering').

Na het SEC-rapport van juli 2012 is duidelijk dat zowel de FASB in zijn hoedanigheid van 'geaccrediteerde' en enige *standard setter* in de VS als US GAAP onverminderd van belang blijven. En zeker nu de (major) MoU-projecten tot een einde lopen en de IASB multilateraal met andere *standard setters* gaat samenwerken (in ASAF) ligt convergentie met IFRS minder voor de hand. De FASB zal net zoals ze dat gedaan heeft in het *Insurance project* ervoor kunnen kiezen om US GAAP slechts aan te passen als hij meent dat de standaarden hierdoor verbeteren²⁹.

6 Conclusies en nabeschuiving

Er zijn een aantal conclusies die ik nadrukkelijk wil trekken naar aanleiding van het bovenstaande.

In de eerste plaats is de structuur van US GAAP aanzienlijk verbeterd ten opzichte van de eerdere caleidoscopische structuur door het invoeren van de ASC begin 2009. De ASC is de enige bron van US GAAP en mag alleen door de FASB worden gewijzigd. Door de onderwerpsgewijze (*topical*) structuur van de ASC wordt het zoeken en vinden van de juiste van toepassing zijnde regels vergemakkelijkt.

De inhoud (en dat ten tweede) kenmerkt zich echter nog steeds door een veelheid van regels verspreid over meer dan 7.000 pagina's. In die zin is weinig gehoor gegeven aan de roep zoals deze na het Enron-schan-

daal weerklonk om de standaarden meer principles-based te maken. Kennelijk verzet zich toch de (regelgevende) cultuur in de Verenigde Staten tegen het vertrouwen op 'principles-based' standaarden. De actieve voedingsbronnen van de ASC (FASB, EITF, SEC) zijn uiteraard niet vreemd aan het instandhouden van deze rules-based cultuur. Gemiddeld meer dan een keer per maand is de ASC sinds zijn ontstaan in juli 2009 veranderd.

Ten derde is de conclusie gerechtvaardigd dat US GAAP zeker niet vervangen zal worden door IFRS. Ook de notie van 'condorsement', met een passieve FASB die zich baseert op de output van de IASB (en deze al dan niet goedkeurt voor opname in US GAAP), is verlaten. De FASB van vandaag de dag is zelfstandig, actief en in staat om zijn agenda inhoudelijk te bepalen. Het streven naar convergentie met IFRS wordt nog wel met de mond beleden maar inhoudelijke besluiten worden nadrukkelijk genomen met een scherp oog voor de eigen achterban. In veel projecten die gezamenlijk met de IASB zijn opgestart heeft de FASB voor een eigen koers gekozen en daarmee divergentie als gegeven aanvaard.

Tot slot, en met het voorgaande samenhangend, concludeer ik dat de samenwerkingsovereenkomsten beginnende met de Norwalk-overeenkomst in 2002 over de gehele periode bezien niet succesvol zijn gebleken. Tabel 2 laat wat dat betreft weinig aan duidelijkheid over. Op veel onderwerpen hebben de IASB en de FASB geen consensus bereikt en zullen de onderlinge standaarden verschillen blijven vertonen.

Positief is dat de SEC IFRS volledig erkent als platform voor niet-Amerikaanse bedrijven op de beurzen in de VS. De grootste dreiging op dit vlak is dat IFRS zoals goedgekeurd door de EU gaat afwijken van IFRS zoals gepubliceerd door de IASB. Een Europese afwijking van IFRS zou een grote stap terug zijn in het wereldwijde harmonisatieproces van verslaggevingsregels.

Aan de beslissing van de SEC aangaande het onvoorwaardelijk toestaan van IFRS door *foreign filers* is een politieke overeenkomst tussen de toenmalige EU-leiders en de President van de VS voorafgegaan. Dezelfde politieke wil en bereidheid is nodig om IFRS te adopteren in de VS voor alle beursondernemingen. De beslissing om IFRS toe te staan voor *foreign filers* leverde voordeel op voor de VS. US GAAP bleef ook volledig erkend in de EU zodat feitelijk sprake was van een gelijkwaardige ruil met betrekking tot de acceptatie van onderlinge standaarden op de EU- en VS-beurzen. Zolang Amerikaanse machthebbers niet overtuigd zijn van de voordelen van IFRS voor de eigen Amerikaanse geledingen, zal verdere adoptie van

IFRS niet aan de orde zijn in de VS. Aangezien ook het convergentieproject is mislukt, zullen we moeten leren leven met het feit dat IFRS en US GAAP op belangrijke onderwerpen nog tot in lengte van jaren van elkaar zullen verschillen. ■

Prof. dr. R.L. ter Hoeven RA is partner op het vaktechnisch centrum van Deloitte Accountants en hoogleraar Externe Verslaggeving aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Noten

1 Het betrof hier het faillissement van Kreuger & Toll AB volgend op de zelfmoord van een van haar oprichters Ivar Kreuger in april 1932. Kreuger & Toll AB liet duizenden beleggers met een financiële strop achter nadat bleek dat de activa van het concern voornamelijk uit door steekpenningen gefinancierde (niet-rechtmatige) concessies bestonden en dat eerdere dividenduitkeringen vooral werden gefinancierd uit de inleg van andere aandeelhouders (Ponzi-scheme). Het Congres en de in maart 1933 gekozen President Franklin D. Roosevelt beseften dat beleggers beschermd moesten worden tegen frauderende en misleidende bedrijven. Diverse belangrijke wetten voornamelijk op het terrein van geld- en effectenverkeer (waaronder de bekende Securities-Act van mei 1933) werden met voortvarendheid aangenomen. De oprichting van de Securities and Exchange Commission (SEC) vond op instigatie van het Congres plaats in 1934.

2 Zie in dit verband de vorige eindnoot.

3 Public Company Accounting Oversight Board.

4 Voor andere bronnen die de rules-based structuur van US GAAP bekritiseerden, zie Ter Hoeven, 2005.

5 De FASAC fungeert als een adviescollege voor de FASB en bestaat uit leden met verschillende professionele achtergronden.

6 Accounting for Derivative Instruments and Hedging Activities.

7 Study Pursuant to Section 108(d) of the Sarbanes Oxley Act of 2002 on the Adoption by the United States Financial Reporting System of a Principles-Based Accounting System (SEC, 2003).

8 De beslissing van de Amerikaanse Accountantsorganisatie, het American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) om geen "authoritative standards" te ontwikkelen is mede door deze bepaling uit de Sarbanes Oxley Act ingegeven. De AICPA richtte in september 1977 de AcSEC (zie ook noot 10) op die tot doel had regels te ontwikkelen met een beperkt toepassingsgebied (narrow scope) of voor specifieke industrieën. De regels van AcSEC, waaronder Statement

of Accounting Positions (SOPs) en Accounting Guides, waren aan goedkeuring (clearance) onderhevig van de FASB en hoorden formeel tot US GAAP. Zie verder Ter Hoeven (2004).

9 EITF staat voor de Emerging Issues Task Force (EITF); een orgaan dat in 1984 door de FASB is opgericht en tot doel heeft vroegtijdig problemen te signaleren met betrekking tot de verwerking van bepaalde zaken in de jaarrekening en oplossingen voor te dragen die divergentie in de praktijk moeten voorkomen. De EITF heeft inmiddels meer dan honderdvijftig besluiten (abstracts) over uiteenlopende onderwerpen gepubliceerd.

10 Accounting Standards Executive Committee; dit is de voormalige vaktechnische commissie binnen de Amerikaanse accountantsorganisatie, American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), verantwoordelijk voor uittingen op het gebied van externe verslaggeving.

11 Het gezaghebbende deel van US GAAP was al gespecificeerd in SFAS 162, The Hierarchy of Generally Accepted Accounting Principles. Deze standard was effectief per 13 november 2008.

12 De EITF-besluiten worden geratificeerd in een openbare FASB Board-vergadering en kunnen dus leiden tot een ASU.

13 De SEC-besluiten worden in de ASC verwerkt ten einde voor de SEC-geregistreerde ondernemingen te bewerkstelligen dat de voor hen relevante regels voor financiële verslaggeving in één bron worden verwerkt. De FASB keurt in dit geval niet zozeer de inhoud van de regels goed (dat doet de SEC) maar bepaalt de plaats waar de SEC-regels worden opgenomen. En ook deze veranderingen worden gepubliceerd door middel van ASUs.

14 ASU 2014-02/03. ASU 2014-02 stelt voor dat goodwill wordt afgeschreven in 10 jaar tenzij een kortere termijn om specifieke redenen geboden is. ASU 2014-03 stelt een eenvoudige vorm van hedge-accounting voor bij gebruik van standaard interest rate swaps.

15 Zie ASC 840-10-25-1d en ASC 840-10-25-29.

16 Zie bijvoorbeeld ASC 840-10-55.

17 Level E bestond feitelijk een bonte verzameling non-authoritative bronnen. Ook IAS/IFRS

behoorden daarbij. Zie Ter Hoeven, 2004, p. 192.

18 International Accounting Standards Committee; de rechtsvoorganger van de IASB.

19 Completing the February 2006 Memorandum of Understanding: A progress report and timetable for completion, September 2008; FASB and IASB Reaffirm Commitment to Memorandum of Understanding: A Joint Statement of the FASB and IASB, November 5, 2009.

20 Full goodwill methode betekent dat een aanwezig minderheidsbelang (bij bijvoorbeeld een acquisitie van 80% van de aandelen) op fair value wordt gewaardeerd op acquisitiedatum waardoor ook het minderheidsbelang additionele goodwill kan veroorzaken. Dit gebeurt niet als het minderheidsbelang wordt gewaardeerd op de netto-vermogenswaarde van de overgenomen partij. Deze partial goodwill methode wordt ook toegestaan door de IASB.

21 Zo was de IASB Discussion Paper Fair Value Measurement (2006) vrijwel volledig gebaseerd op SFAS 157. In het najaar van 2009 besloten IASB en de FASB om het project gezamenlijk uit te voeren om zoveel mogelijk convergentie te bereiken. Het project heeft ook geleid tot aanpassingen in Topic 820 (waarin SFAS 157 is verwerkt) met name op het gebied van toelichtingsvereisten.

22 Ten tijde van schrijven van dit artikel nog niet gepubliceerd.

23 We verwijzen bijvoorbeeld naar de in september 2008 en november 2009 uitgebrachte gezamenlijke persberichten van de IASB en de FASB. Zie voetnoot 19.

24 Zie noot 8.

25 Dat wil zeggen dat de winst en vermogen niet meer op basis van US GAAP hoefden te worden vermeld in de jaarrekening. Deze 'reconciliationplicht' was voorheen een zware noteringsvoorwaarde voor niet-Amerikaanse ondernemingen. Het afschaffen van deze plicht voor IFRS-toepassers is dus zeker als een mijlpaal te beschouwen.

26 Zie: <http://www.sec.gov/news/press/2008/2008-184.htm>.

27 Zie: <http://www.sec.gov/news/press/2010/2010-27.htm>.

28 In 2010 werd door de plaatsvervangend

hoofddaccountant van de SEC (Paul Beswick) de term *condorsement* geïntroduceerd. Deze term is een samentrekking van *endorsement* en *convergence*. Daarmee gaf Beswick aan dat de FASB en US GAAP moesten blijven bestaan en dat IFRS standaarden na goedkeuring in het US GAAP

platform zouden moeten worden verwerkt. Zo blijft de 'standard setting power' binnen de VS hoewel de FASB in dit model wel een meer passieve rol toebedeeld krijgt. Deze Board zal immers zijn inhoudelijke agenda moeten afstemmen op die van de IASB. Dit is feitelijk gelijk aan

het beleid van de RJ vóór de invoering van IFRS in Europa (2005).

■ Feitelijk is dat een eenzelfde beleid als de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving sinds 2005 voert.

Literatuur

- Financial Accounting Standards Board (2013). Accounting Standards Codification as of October 31, 2013; Volume 1-4, Financial Accounting Foundation, Norwalk, Connecticut.
- Hoeven, R.L. ter. (2004). US GAAP. In M.N. Hoogendoorn, J. Klaassen en F. Krens (red.). *Externe Verslaggeving in theorie en praktijk*, 4de druk (pp. 181-224). 's Gravenhage: Reed Business Information.
- Hoeven, R.L. ter (2005). Principle-based versus Rule-based Standards; waar ligt de balans? *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, 79 (10), 475-485.
- Hoeven, R.L. ter, & Bout, J.L. (2010). Herclassificatie van financiële activa: Aanleiding, inhoud en toepassing van een politiek gedreven IAS 39-amendement. *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, 84(3), 133-142.
- International Accounting Standards Board (2013a). International Financial Reporting Standards, Consolidated without early application. Official Pronouncements applicable on 1 January 2014; Part A the Conceptual Framework and Requirements. Londen: IFRS Foundation.
- International Accounting Standards Board (2013b). International Financial Reporting Standards, Consolidated without early application. Official Pronouncements applicable on 1 January 2014; Part B the accompanying documents. Londen: IFRS Foundation.
- Pacter, P. (2013). 'What have IASB en FASB convergence efforts achieved?' *Journal of Accountancy*, 215(2), 50-52.
- Securities and Exchange Commission (SEC), (2003). Study Pursuant to Section 108(d) of the Sarbanes Oxley Act of 2002 on the Adoption by the United States Financial Reporting System of a Principles-Based Accounting System. Geraadpleegd op <http://www.sec.gov/news/studies/principlesbasedstand.htm>.
- Securities and Exchange Commission (SEC), (2007). Concept Release on Allowing U.S. Issuers to Prepare Financial Statements in Accordance with International Financial Reporting Standards. Geraadpleegd op <https://www.sec.gov/rules/concept/2007/33-8831.pdf>.
- Securities and Exchange Commission (SEC) (2010). Release Nos. 33-9109; 34-61578 Commission Statement in Support of Convergence and Global Accounting Standards. Geraadpleegd op <https://www.sec.gov/rules/other/2010/33-9109.pdf>.
- Securities and Exchange Commission (SEC) (2012). Work Plan for Consideration of Incorporating International Financial Reporting Standards into the Financial Reporting System for U.S. Issuers; final staff report. Geraadpleegd op <http://www.sec.gov/spotlight/globalaccountingstandards/ifrs-work-plan-final-report.pdf>.